

К. е. н. Бондаревська К. В., Синяговська А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СВІТОВІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Розвиток ринку праці є одним із ключових питань державної політики сьогодення. В сучасних умовах формування світового ринку здійснюється за двома шляхами: через поєднання національних ринків праці та через міграцію трудового потенціалу країни та капіталу, що може реалізовуватись як шляхом фізичного так і шляхом віртуального переміщення.

При розгляді особливостей політики зайнятості окремих країн виникає поняття про моделі ринку праці. Виділяють кілька різних і основних для світової економіки моделей ринку праці. Цими моделями є: 1. Ліберальна модель ринку праці (Великобританія і США); 2. Соціально орієнтована модель ринку праці (Німеччина та Швеція); 3. Національно-традиційна модель ринку праці (Японія і Південна Корея); 4. Транзитна модель ринку праці (країни Співдружності Незалежних Держав (СНД), включаючи Росію, і країни Центральної і Східної Європи (ЦСЄ), колишні соціалістичні країни)[1].

В основі американської моделі ринку праці лежить підтримка конкурентного стану економіки, недопущення високої централізації, заохочується активна роль підприємців, установка працівників на індивідуальний успіх, на підвищення власної кваліфікації. Для американської політики зайнятості характерна орієнтація на високу територіальну мобільність працівників між підприємствами, на закінчену професійну підготовку в навчальних закладах, на прагнення звести витрати підприємства на виробниче навчання до мінімуму. За останнє десятиліття американський ринок праці зазнав істотної еволюції. В якості важливої тенденції на ринку праці США слід відзначити посилення мотиваційного домінування найманих працівників у зростанні кваліфікацій, що можна простежити як в оплаті праці, так і у відносинах між освітою і положенням працівників на ринку. Якщо 20 років тому випускники вищих

навчальних закладів США отримували на 50% більше, ніж випускники шкіл, то тепер цей розрив перевищував 83,5%. Перш за все, рівень безробіття серед тих, хто не закінчив школу, вдвічі нижче, ніж серед випускників, серед осіб з вищою освітою – не більше 1,5%[2]. Говорячи про позитивні зрушення на американському ринку праці, не можна не відзначити, що у 2019 році було найнято 69,9 мільйона чоловік, що на 1,3 мільйона більше, ніж у 2018 році [3].

Японська модель ринку праці відрізняється «системою довічного найму», яка в свою чергу передбачає гарантії на весь термін трудової діяльності працівників. Дана модель ринку поділяє найманих працівників на постійних і тимчасових, з великими відмінностями в статусі цих двох категорій. Тимчасові працівники піддаються дискримінації, приймають на себе удар в період економічних спадів. Японія була відома тим, що серед жінок була відносно низька чисельність робочої сили. Однак на початку 2000-х років рівень зайнятості жінок почав зростати, що відображає швидке старіння населення і зростаючий попит на робочу силу в сфері охорони здоров'я. Більш того, сукупні результати на ринку праці залишалися стабільними під час останньої рецесії з відносно високим рівнем участі в робочій силі і низьким рівнем безробіття. Незважаючи на хороші новини, на ринку праці зберігаються серйозні труднощі, в тому числі істотний розрив в оплаті праці між чоловіками і жінками, зниження стабільності робочих місць, зростання нерівності у верхній частині розподілу заробітної плати і зниження реальної заробітної плати серед молодих чоловіків-працівників [4].

Такі тенденції, як старіння і зниження народжуваності, означають, що зіткнувшись з нестачею робочої сили, підприємці і політики змушені по-різному ставитися до пошуку кваліфікаційних робітників. В Японії, де чверть населення старше 65 років (у порівнянні з 15 відсотками в США), за підтримки прем'єр-міністра Але був зроблений серйозний крок до того, щоб залучити на ринок праці більше жінок і літніх працівників. В результаті цих та інших зусиль чисельність робочої сили за останнє десятиліття скоротилася всього на один відсоток, хоча чисельність населення Японії «працездатного віку» (традиційно

визначається як вік 15-64 років) скоротилася на вісім відсотків [5]. Політики інших країн повинні взяти до відома-за оцінками ООН, до 2050 року 33 країни матимуть більш літнє населення, ніж Японія сьогодні.

Структурні зміни, які відбуваються все більш швидкими темпами в результаті впливають на високе безробіття з незаповненими робочими місцями. На щастя, нинішня дисфункція і очевидні протиріччя стимулюють до змін і використання нових можливостей працевлаштування і економічне зростання для Четвертої промислової революції [6].

Список використаних джерел:

1. Ashmarov I.A. Models of the Labour Market and Their Features in the world Economy, 2018
2. U.S. Department of Labor URL: <https://www.dol.gov/>
3. Economic News Release Job Openings and Labor Turnover Summary URL: <https://www.bls.gov/news.release/jolts.nr0.htm>
4. The labor market in Japan, 2000-2018 URL: <https://wol.iza.org/articles/the-labor-market-in-japan/long>
5. World Economic Forum Four changes shaping the labour market URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/four-changes-shaping-the-labour-market/>
6. World Economic Forum URL: <https://www.weforum.org/agenda/2016/01/four-changes-shaping-the-labour-market/>
7. ForbesРынок труда URL: <https://www.forbes.ru/forbes-woman/350107-problemy-rynka-yaponskie-kompanii-namereny-spastis-ot-nehvatki-sotrudnikov-s>